

Dla dyrektora, czyli dlaczego i jak rozmawiać z kadrami o wartościach.

Transkrypcja nagrania inspiratorium dla dyrektora.

Karolina Kozak: Przedstawiamy Wam Kurs na relacje.

Piotr Sienkiewicz: W tym podcaście opowiemy Wam, czym jest ta innowacja edukacyjna.

Karolina Kozak: Zapraszamy do wysłuchania Karolina Kozak

Piotr Sienkiewicz: i Piotr Sienkiewicz.

Innowacja „Kurs na relacje” powstała w ramach projektu POPOJUTRZE 2.0 – KSZTAŁCENIE i jest współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Piotr Sienkiewicz: Ostatnio byłem członkiem komisji egzaminacyjnej na nauczyciela mianowanego. To ten etap kiedy nauczyciel składa ślubowanie. Emocji jest dużo, więc często nie zwracamy szczególnej uwagi na treść tej formuły. A brzmi ona „Ślubuję rzetelnie pełnić mą powinność nauczyciela wychowawcy i opiekuna młodzieży, dążyć do pełni rozwoju osobowości ucznia i własnej, kształcić i wychowywać młode pokolenie w duchu umiłowania Ojczyzny, tradycji narodowych, poszanowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. To wybitnie pokazuje, że każdy nauczyciel jest przede wszystkim wychowawcą.

Karolina Kozak: Możemy też przytoczyć pierwszy artykuł ustawy Prawo oświatowe, w którym czytamy, że „system oświaty zapewnia w szczególności: realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju”

Piotr Sienkiewicz: Jednym słowem cały czas podkreślana jest i funkcja dydaktyczna, i niemniej ważna funkcja wychowawcza szkoły.

Karolina Kozak: Inaczej niż w rzeczywistości, w której to wyniki edukacyjne są zwykle na pierwszym planie, a funkcja wychowawcza szkoły często w ogóle jest pomijana. Chociaż na szczęście coraz więcej dorosłych, nauczycieli, rodziców i naukowców zaczyna podkreślać, że nie można kurczowo trzymać się tylko funkcji dydaktycznej. Zwłaszcza kiedy obserwujemy gwałtowny spadek kondycji emocjonalnej młodych ludzi.

Piotr Sienkiewicz: A z drugiej strony niewiarygodne osiągnięcia sztucznej inteligencji i coraz powszechniejszy dostęp do wiedzy. Chatbot jest już w stanie napisać całkiem sensowne wypracowanie pozwalające zdać maturę.

Karolina Kozak: I choć wiedza jest bardzo ważna, to bez umiejętności społecznych, miękkich trudno będzie młodemu człowiekowi funkcjonować w społeczeństwie. Budować i utrzymywać konstruktywne relacje.

Piotr Sienkiewicz: Co więcej, bez dobrych relacji z nauczycielem, rodzicami, rówieśnikami może być bardzo trudno o dobre wyniki edukacyjne. John Hattie, nowozelandzki pedagog i naukowiec przeprowadził metaanalizę różnych badań, na łącznej grupie ponad 200 milionów osób. Na tej podstawie wyłonił kilkaset czynników wpływających na efekty edukacyjne.

Karolina Kozak: No i wynika z nich, że relacje uczeń - nauczyciel, zaangażowanie rodziców, przekazywanie informacji zwrotnych, wyznaczanie ambitnych celów, to jedne z czynników istotnie wpływających na uczenie się. W przeciwieństwie do tak powszechnie stosowanych prac domowych, zajęć pozalekcyjnych, czy nawet indywidualizacji nauczania.

Piotr Sienkiewicz: Czyli dobre relacje z uczniami i rodzicami wpływają wymiennie na poprawę wyników dydaktycznych.

Karolina Kozak: Jak wynika z trwających ponad 75 lat badań prowadzonych na Harvardzie, relacje w ogóle są podstawą naszego dobrostanu i gwarancją bardziej satysfakcjonującego życia. Skoro mamy wiedzę wynikającą z tak szeroko przeprowadzonych badań, to tym bardziej wykorzystajmy ją w szkole!

Piotr Sienkiewicz: To, że relacje są podstawą pozwalającą na zadbanie o wysoką jakość funkcji dydaktycznej i wychowawczej brzmi wspaniale. Tylko z pewnością wielu dyrektorów zada sobie pytanie - w porządku, tylko kto i kiedy ma to robić?

Karolina Kozak: I tu odpowiedź jest dość prosta, chociaż wiem, że nie prosta do wdrożenia - my wszyscy, wszyscy nauczyciele, cały personel szkoły. Nie tylko psychologzy, pedagodzy czy zewnętrzni edukatorzy. Zadaniem specjalistów jest objęcie wsparciem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zaś wychowawcy mają po prostu pracować z uczniami oraz klasami nad typowymi sprawami wychowawczymi. A że coraz częściej rodzice też są pogubieni w zalewie cudownie prostych, tylko nie mających sensu radach wujka Google oraz dziadka Facebooka, to coraz ważniejsza jest rola wychowawców w budowaniu obrazu tego, co jest jakąś pop-psychologia, pop-pedagogiką, a co rzetelną wiedzą.

Piotr Sienkiewicz: A usprawiedliwianie nieobecności, rozmowy dyscyplinujące, organizacja zmiany układu siedzenia?

Karolina Kozak: To są często ważne sprawy. Wierzę, że często też przekładają się na budowanie poczucia odpowiedzialności czy poprawę jakości pracy w klasie. Ale nie mogą zajmować każdej godziny wychowawczej i być jedyną aktywnością wychowawcy. Wręcz powinny stanowić mniejszą część jego aktywności. Jeśli dominują, to jest to właśnie dowód na brak relacji.

Piotr Sienkiewicz: Dyrektorzy, przewodząc organizacji jaką jest szkoła, muszą dostrzegać zmiany zachodzące w społeczeństwie i dostosowywać pracę szkoły do pojawiających się potrzeb. Rozumieją, jak ważne są kompetencje społeczne, miękkie, wiedzą, że są one kompetencjami przyszłości. Pozostaje tylko pytanie, jak przygotować do tego swój zespół?

Karolina Kozak: Jest chyba tylko jeden sposób: pokazywać sobą, że to jest ważne: mówić o tym nauczycielom, uwzględniać to w nadzorze pedagogicznym podczas obserwacji zajęć, planując rady pedagogiczne zwracać uwagę, aby te wątki się pojawiały, na apelach nawiązywać do tego, poruszać ten wątek podczas spotkań z rodzicami i uczniami. A przede wszystkim inspirować, podsuwać propozycje szkoleń, materiałów. I niekonieczne od razu wymagać wielkich rzeczy.

Piotr Sienkiewicz: To nawet nie jest bardzo potrzebne. Często to właśnie w prostych tematach tkwi wielka moc wychowawstwa. Takie założenie przyświecało nam podczas tworzenia programu Kurs na relacje. W oparciu o wnioski z rozmów z wieloma wychowawcami oraz własne doświadczenia stworzyliśmy listę pięciu obszarów, które powinny być rozwijane przez nauczycieli w pracy z uczniami i rodzicami.

Karolina Kozak: I okazało się, że te tematy są dość przyziemne, ale faktycznie ważne dla rozwoju kompetencji przyszłości. I w ten sposób przygotowaliśmy materiały do pracy nad pięcioma modułami.

Piotr Sienkiewicz: Moduł pierwszy dotyczy wartości i mówi o ukrytych motywach naszego działania. Moduł drugi koncentruje się wokół doceniania i pokazuje, jaki jest związek między docenianiem a budowaniem poczucia własnej wartości. Trzeci moduł poświęcony jest omawianiu i namawiamy w nim do świętowania sukcesów i analizowania porażek. Potem zajmujemy się planowaniem, czyli wyznaczaniem celów i skutecznym dążeniem do nich. A kończymy całość budowaniem wytrwałości, czyli patrzeniem na życie jako na maraton, a nie sprint.

Karolina Kozak: Kurs na relacje to pakiet materiałów dostępnych online i w wersji pdf. Zbudowany jest w oparciu o cykl Kolba, czyli metodę uczenia i uczenia się. Najpierw nauczyciel czegoś doświadcza, przygląda się sytuacji - temu służą opisane studia przypadków. Następnie zastanawia się, jak dany przypadek czy opisana sytuacja mają się do jego dotychczasowej wiedzy, umiejętności, nastawienia.

Piotr Sienkiewicz: Trzecim etapem jest zdobycie wiedzy. W Kursie na relacje to materiały wzbogacone nagraniami, inspiratoriami dla nauczyciela oraz rodzica. Przygotowaliśmy także gotowe scenariusze godzin wychowawczych i spotkań z rodzicami - do wykorzystania w zaproponowanej przez nas formie albo jako inspiracje do stworzenia własnych. Dzięki nim nauczyciele mogą przenieść swoją dotychczasową albo nową wiedzę do doświadczenia uczniów oraz rodziców.

Karolina Kozak: Czyli w praktyce zacząć stwarzać warunki do budowania relacji z uczniami, z ich rodzicami oraz pomiędzy uczniami i rodzicami. Rodzice i uczniowie dostają wspólne zadanie do wykonania, np. opisanie lub zrobienie zdjęcia obrazującego wartości w ich rodzinie, czy też np. wspólne docenienie się.

Piotr Sienkiewicz: I chociaż modułów jest pięć, to nie trzeba realizować ich wszystkich. Każdy moduł można zrealizować niezależnie od pozostałych, jednocześnie wszystkie razem tworzą spójną całość, bo treści kolejnych modułów zazębiają się, pozwalając przeprowadzić cykl logicznie powiązanych aktywności.

Karolina Kozak: Dla rodziców i nauczycieli przygotowane są też kilkunastominutowe nagrania pozwalające posłuchać o najważniejszych kwestiach związanych z danym tematem.

Piotr Sienkiewicz: A dla dyrektora jest oddzielny moduł również ze studium przypadku, pytaniami do refleksji, wiedzą i scenariuszem rady pedagogicznej.

Karolina Kozak: Nie pozostaje nam już chyba nic innego jak zaprosić do Kursu na relacje. Bo to naprawdę buduje relacje!

Piotr Sienkiewicz: Zapraszamy też do wysłuchania pozostałych nagrań z serii „inspiratorium dla nauczyciela” poświęconych wartościom, docenianiu, omawianiu, planowaniu i wytrwałości.

Karolina Kozak: Do usłyszenia!